

У граду светлости

Још једно изненадно путовање. За њега су се побринуле моје колеге из Института. У то време сарадници ООУР Рачунска техника слати или како се још увек говорило Дигиталне лабораторије слати су на сајмове у иностранство. Најчешће се радило о сајму биротехничке опреме SICOB, који се сваке друге године одржавао у Паризу. Како су моје старије колеге из одељења биле заузете, а пут је био одобрен рекоше мени који сам био најмлађи инжењер да се спремим за пут. Биће то мој већ пети лет авионом те године, а уједно и пети лет авионом у животу. Могуће да негде постоје записи о том путовању. Али се живо сећам Париза и данас после готово пола века. Нажалост не сећам се добро датума путовања, али све ми се чини да је било негде око 20. септембра. Зато не могу да боравак опишем по датумима, али се добро сећам првог и последњег дана боравка у Паризу. Поготову оног последњег, који је био бонус дан. А онда ћу сачекати пуних четврт века да поново видим светла Париза.

У Чачку, 5. јула 2025. године

Већ сам нешто рекао како је дошло до мог првог путовања у [Париз](#). Тек сам био напунио 25 година и као сваки млад човек нисам много размишљао, што одлазим у иностранство са slabим знањем енглеског језика. И то у земљу која је веома националистички настројена на своју самобитност. Па у склопу тога и језичку посебност. У шта ћу се лично уверити током боравка у Паризу. Путовали смо у организацији титоградске туристичке агенције Intours. Погледах на Интернету и изненадих се да та агенција и дан данас постоји. Колико се сећам аранжман је био управо намењен посетиоцима сајма SICOB и коштао је негде око 5500 хиљада нових динара, како се тада још увек говорило. Иако је деноминација извршена више од деценије раније. Колико се сећам у цену аранжмана биле су укључене и карте за посете сајамским приредбама.

У Париз је требало да полетимо у вечерњим часовима, тако да сам тај дан нормално провео на послу. Са посла сам отишао на Факултет на одбрану дипломског рада колеге Драгана Јовановића. После одбране отишли смо на ручак у „Домовину“ и наравно мало више попили. Искрено говорећи на то ме је помало терао и страх од лета авионом којим је чекао за пар сати. Наиме приликом четвртог лета, на повратку из Сарајева у мају месецу, више због коментара путника испред мене у авиону, а мање што се нешто заиста дешавало у мене се увукао страх. Чекајући да кренем на аеродром мало сам задремао код куће тако да је чак било упитно да ли ћу стићи на време на аеродром. Али срећом авион Ер Франса из Букурешта, којим смо требали да летимо за Париз је каснио тако да се све добро завршило. Сапутници су углавном били пословни људи, који су се у својим фирмама бавили увођењем

електронске обраде података. Ја сам убедљиво био најмлађи члан групе. Поред мене из Института на ово путовање су кренули и Милан Хрушка, Миша Ристић и Аца Пајић. Са Ацом ћу током боравка бити цимер и сходно томе све време ћемо бити заједно. Од осталих сапутника највише ћемо се дружити са колегама из „Југопетрола“, које је Аца знао, пошто је код них радио наш рачунар из фамилије „ЦЕР“.

У Париз, на аеродром „Орли“ смо стигли око 20 сати и аутобусом кренули ка хотелу. Пошто је хотел био у околини Тријумфалне капије улетели смо у гужву због неких демонстрација које су се тамо одржавале, тако да је пут до хотела потрајао. Нас двојица смо добили собу на последњем спрату, где је то била једина соба. Ето прилике да се мало нашалимо на сопствени рачун. Сутрадан на састанку после доручка са водичем сазнаћемо да нам се хотел налази у елитном [16 париском арондисману](#). Водича нам није дао више детаља везаних за ову париску општину. Али данас се на Интернету може видети пуно података о овој по површини највећој општини у Паризу и трећој по просечном приходу домаћинства у Француској.

Трг Етоал

Ова париска општина обухвата крај око Тријумфалне капије и Булоњске шуме. У њој се налазе фудбалски стадион Парк принчева и тениски комплекс Ролан Гарос. Наш хотел се звао „Le Belmont“ и налазио се у улици Rue de Bassano 30. Ова улица излази на Јелисејска поља (Champs Elysees) код метро станице Џорџ V, поред здања у коме је данас смештена Кућа Луј Витон (Luis Vuitton Maison). Са исте стране улице где и хотел на изласку на Јелисејска поља налази се чувени ресторан „Распућин“. Ово су само нека од знаменитих места Париза која су се налазила, али се и данас налазе у близини нашег хотела. Хотел се и даље налази на истој адреси у шта сам се уверио, када сам последњи пут био у Паризу пре десет година.

После шест година, тачније после посете Москви поново ме је један град дојмио као права метропола. Јер то је један од оних градова, мислим на оне које сам посетио, за који се не може рећи шта му је центар. Таман

помислиш да је то Трг Етоал са Тријумфалном капијом, а оно ти се наметне Трг Конкорд. Или Марсова поља са Ајфеловим торњем. Кад се за тренутак сетиш Француске револуције ту је одмах Трг Бастиља и тако редом.

После доручка крећемо у панорамски обилазак града. Ти обиласци града аутобусом, са повременим изласком на неким интересантним локацијама су можда и најважнији за упознавање једног града. За пар дана је тешко упознати било који град, а посебно мегаполис какав је Париз. Овако се бар обиђу најважније и напредставитивније тачке града. А онда путник може, у складу са расположивим временом и интересовањима пажњу посвети најинтересантнијим локацијама.

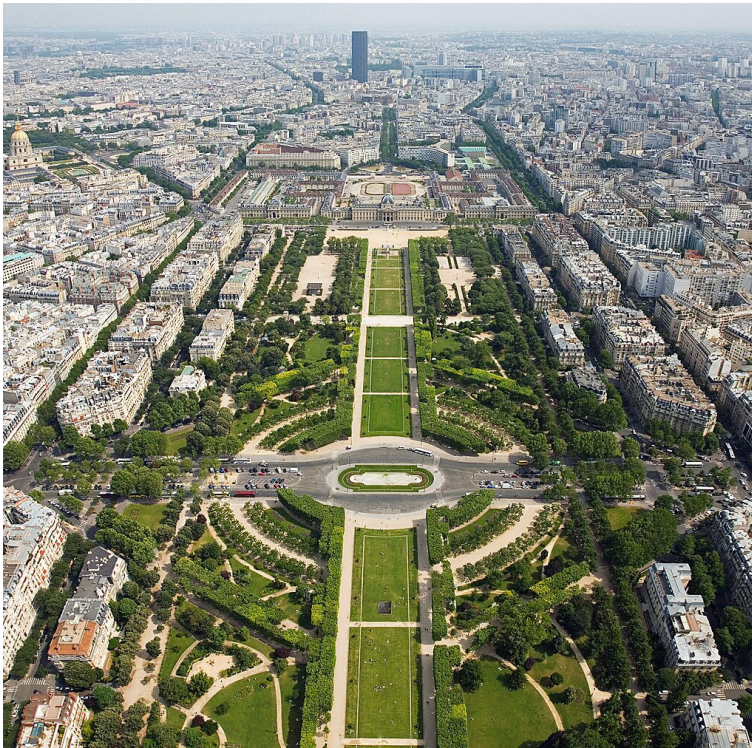

Хотел „Le Belmont“

После панорамског обиласка града имали смо слободно време, јер је посета сајму била планирана тек за наредни дан. Наравно да се не сећам којим смо редом обилазили Париз, али знам да смо обишли све оне најважније делове града. Аранжманом је била предвиђена и посета Лувру и Версају, тако да нам је преостало да обилазимо и видимо најзначајније грађевине Париза. У склопу тог индивидуалног обиласка искористили смо прилику да се попнемо и на Ајфелов торањ и то до највише тачке до које посетиоци могу да дођу.

Посебно помињање и описивање места које смо посетили није неопходно, поготову што све то данас може да се нађе на Интернету. Али не могу да не изнесем неке своје импресије везане за нека од тих места. Нпр. од Версаја сам очекивао много више. Можда је на тај утисак утицала чињеница да сам коју годину раније посетио Петров дворца у Санкт Петербургу, који је по свему био упечатљив. Али на оваквим путовањима буде разних догодовштина које путнику остану у сећању додатно га везујући за просторе које је посетио. Опште је познато да Французи гаје јака национална осећања, посебно кад је у питању њихова историја, храна и наравно језик. Готово да нисам наишао на некога ко је био спреман да проговори пар речи на енглеском. Чак сам доживео ситуацију да се један пар средњих година скоро обрецнуо на мене што и као странац не знам француски. Поменуо сам храну, а то одмах води ка кухињи на коју су Французи посебно посебни. А ја сам

открио да се овде најлакше може јести без потребе за споразумевањем у ресторанима McDonalds. Поготову што је један био преко пута где је наша улица излазила на Јеблисејска поља. И данас се сећам да је BigMac оброк коштао 13 франака.

Поглед на Марсова поља са Ајфеловог торња

Пре поласка на пут прочитах у новинама да на Авенији Фош ординирају најскупље проститутке у Паризу. Седе у паркираним колима уз ивицу авеније. Муштерија сам уђе у кола, не пита за цену и прелази се на посао. Предложих једно вече Ацу да одемо тамо и уживо видимо како то изгледа. Авенија Фош је најшира авенија која полази са Етоала и пружа се до трга Маршала Тасињија на улазу у Булоњску шуму. Са обе стране стране широког коловоза у недоглед се пружају широке пешачке стазе, осветљене јарком жутом светлошћу. Кренусмо стазом, али супротно очекивањима дуж авеније није било паркирано ниједно возило. Чак није било ни шетача. Кренусмо назад према хотелу, али се поново нађосмо у вртлогу демонстрација на Етоалу. Скренусмо у неку од спредних улица, прво пређосмо Авенију Виктор Иго, па стаим Авенију Клебер, али нас је на сваком ћошку дочекивала граја и кордон полиције. Коначно стигосмо до улице у којој није било гужве. Кренусмо према Јелисејским пољима и схватисмо да се налазимо у нашој улици. Међутим, дуж зграда поред којих смо кренули да прођемо био је постављен шпалир жандарма. У једном комбију жандарми су чак и вечерали. Уминусмо корак и са очекивањем да нас сваки час зауставе кренусмо према хотелу. Све је ипак прошло без проблема и коначно се

нађосмо у сигурности хотела. Ујутру кренух да проверим о чему се ради. Онај комби је и даље био на свом месту, али оног шпалира жандарма од претходне вечери није било ни трага. Пар жандарма је шеткало испред улаза у једну зграду. Онда схватих о чему је реч. Жандарми су чували неке амбасаде. Чини ми се да се радило о неким арапским земљама. Оно од претходне вечери је вероватно било појачање због оближњих демонстрација.

Још једну занимљиву догодовштину смо имали када смо са Зораном из „Југопетрола“ отишли до неких његових пријатеља, чини ме у околини Булеvara Свеаcтопољ. У том делу Париза налазе се радње које продају конфекцију на велико, а такође има пуно малих кројачких радњи. Зоранова пријатељица је радила у једној од таквих радњи и он је требало да преузме капут за сестру. Иначе у овим радњама могу се вршити и појединачне куповине, али нема пробања. Дођеш, кажеш шта хоћеш, који ти број треба, узмеш и одеш. За то време Ацо и ја смо се шеткали околo. Запазих да нас трговци нешто загледају. Убрзо наиђосмо на пар обучен у мантиле, чија је боја била врло слична боји мог мантила. Радило се о комуналним полицајцима, који су контролисали поштовање правила велепродаје. Вероватно су помислили да сам и ја један од њих.

Латински четврт у Паризу

Једне вечери смо отишли на вечеру у један многобројних ресторана у Латинској четврти. Овде на простору који пресецају булевари Сен Жермен и Сен Мишел налази се читав број високошколских установа. Због тога је ова париска четврт позната по студентском животу и живахној атмосфери.

Једна од нових атракција Париза је и Културни центар Жорж Помпиду, који је отворен годину дана раније у делу града који се зове Бобур. По томе се често центар скраћено назива Бобур. На тргу који се такође зове Жорж Помпиду налази се и Културни центар Србије. А одмах ту се тада налазила и галерија познатог сликара Љубе Поповића. У близини Културног центра на обали Сене налази се Градска кућа (Hotel de Ville) и чувена париска пијаца свеже хране – Les Halles, која је то била све до 1973. године. Пошто

модернистички изглед није био популаран зграда је срушена 2010. године и изграђен је Westfield Forum des Halles модерни тржни центар, који сваке године посети 50 милиона људи. Такође, у близини, паралелно са Сеном пролази улица Риволи која повезује Трг Конкорд и Трг Бастиља, пролазећи поред парка Тилерије (Jardin des Tuileries) и Музеја Лувр (Musee du Louvre). Преко пута музеја се налази чувено позориште Пале Ројал (Palais – Royal Theatre), које се налази у оквиру истоимене палате, као и позориште Француске комедије (Comedie Francaise).

Музеј Лувр